

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 08 kwietnia 2015 roku, Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. zobowiązał M. W. do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń z tytułu renty rodzinnej po zmarłej matce D. W. za okres od 01.09.2012 r. do 30.09.2012 r., od 01.02.2013 r. do 31.03.2013 r. oraz od 01.09.2014 r. do 30.04.2015 r. w kwocie 9 257 zł 11 groszy oraz odsetki za okres 18.09.2012 r do 08.04.2015 r w kwocie 846 zł 80 groszy /decyzja k. 138 - akt ZUS/.

W dniu 25 maja 2015 r. od powyższej decyzji odwołanie do Sądu Okręgowego w Łodzi złożył M. W. wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji.

Odwołujący wskazał, że w dniu 10 marca 2012 roku podjął naukę w policealnej Szkole (...) w Ł.. Z uwagi na to, że zmuszony był wykonywać pracę celem pokrycia kosztów samodzielnego utrzymywania się w tym kosztów utrzymania mieszkania nie mógł systematycznie uczestniczyć w zajęciach szkolnych. W okresie od 10 marca 2012 roku do 15 lutego 2013 roku był słuchaczem Policealnej Szkoły (...) w Ł. kiedy to został niepromowany i skreślony z listy słuchaczy. Następnie niezwłocznie zapisał się na kolejny semestr w dniu 22 lutego 2013 roku i ukończył szkołę 27 czerwca 2014 roku. Według odwołującego stwierdzenie przez ZUS, iż świadczenie rentowe zostało pobrane nienależnie tylko na podstawie okoliczności, że uprawniony nie był obecny na zajęciach w formie zjazdów nie stanowi podstawy do zwrotu świadczenia. Wnioskodawca podkreślił, że ukończył wybrany przez siebie kurs mimo nieobecności na kilku zajęciach w semestrze. Oznacza to, że w jego przypadku kontynuacji nauki i jej ukończenia nie stało na przeszkodzie nieuczęszczanie na wszystkie zajęcia (odwołanie k. 2 - 4)

Organ rentowy w dniu 16 czerwca 2015 roku złożył odpowiedź na odwołanie, w którym wniósł o jego oddalenie (odpowiedź na odwołanie k. 18).

Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca M. W. urodził się w dniu (...) (okoliczność bezsporna)

Od dnia 23 kwietnia 2007 roku organ rentowy przyznał M. W. prawo do renty rodzinnej po zmarłej matce D. W..

Decyzje organu rentowego dotyczące prawa do renty rodzinnej i jej wysokości zawierały pouczenie o konieczności powiadamiania ZUS o podanych w pouczeniu okolicznościach powodujących: ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty w całości lub w części, w szczególności o zaprzestaniu uczęszczania do szkoły / okoliczności bezsporne/.

Wnioskodawca w okresie od 10 marca 2012 roku do 15 lutego 2013 roku był słuchaczem Policealnej Szkoły (...) w Ł. kiedy to został niepromowany i skreślony z listy słuchaczy. W tym okresie był nieobecny na zjazdach w miesiącach 09/ 2012 roku i 02/ 2013 roku. Od 22 lutego 2013 roku do 27 czerwca 2014 roku ponownie został słuchaczem Policealnej Szkoły (...) w Ł. i ukończył tę szkołę. W tym okresie był nieobecny na zjazdach w miesiącach 02/ 2013 roku i 03/2013 roku. Wnioskodawca w okresie od 09.06.2014 roku do 01.03.2015 roku był słuchaczem Publicznej Policealnej Szkoły (...) i został niepromowany i skreślony z listy słuchaczy. Nie był obecny na żadnym zjeździe /okoliczności bezsporne/.

Z zeznań wnioskodawcy wynika, że w spornym okresie, w czasie trwania nauki wykonywał pracę. Musiał bowiem ponosić samodzielnie koszty utrzymania w tym opłacenia mieszkania, stąd nie uczestniczył we wszystkich zjazdach. W czasie kiedy chorował, w weekendy nie uczestniczył w zajęciach celem zachowania dyspozycyjności w pracy w ciągu tygodnia. Zjazdy w szkole odbywały się 1 – 2 razy w miesiącu. Wnioskodawca wskazał, że cofa odwołanie w zakresie okresu nauki w Policealnej Szkole (...). Nadto wnosi o rozłożenie należności na raty

/ zeznania wnioskodawcy k. 25 – 26 - protokół rozprawy z dnia 27 stycznia 2016 roku/.

Sąd uznał za wiarygodne zeznania wnioskodawcy w zakresie w jakim opisał on, że w spornym okresie poza nauką wykonywał pracę aby mógł się utrzymać. Nie mógł realizować systematycznie nauki. Po skreśleniu z listy słuchaczy w dniu 15 lutego 2013 roku niezwłocznie w dniu 22 lutego 2013 roku podjął kontynuację nauki w Policealnej Szkole (...) w Ł. i w rezultacie ukończył szkołę.

Sąd Okręgowy dokonał ustaleń stanu faktycznego w oparciu o wyżej wymienione dokumenty załączone do akt ZUS oraz o zeznania wnioskodawcy uznając je za wiarygodne i wystarczające dla poczynienia przedmiotowych ustaleń.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

Odwołanie wnioskodawcy jest zasadne w części.

Zgodnie z art. 68 ust 1 do ust. 6 ustawy o emeryturach i rentach z FUS z dnia 17 grudnia 1998 r. (Dz. U. 2015 r., poz. 748) dzieci własne, dzieci drugiego małżonka i dzieci przysposobione mają prawo do renty rodzinnej: **1)** do ukończenia 16 lat; **2)** do ukończenia nauki w szkole, jeżeli przekroczyły 16 lat życia, nie dłużej jednak niż do osiągnięcia 25 lat życia, albo **3)** bez względu na wiek, jeżeli stały się całkowicie niezdolne do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolne do pracy w okresie, o którym mowa w pkt 1 lub 2.

Zgodnie z art. 138 ust. 1 cytowanej ustawy osoba, która nienależnie pobrała świadczenia, jest obowiązana do ich zwrotu. Za nienależnie pobrane świadczenia w rozumieniu ust. 1 uważa się: **1)** świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania; **2)** świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie fałszywych zeznań lub dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd przez osobę pobierającą świadczenia. Za nienależnie pobrane świadczenia w rozumieniu ust. 1 uważa się również świadczenia wypłacone z przyczyn niezależnych od organu rentowego osobie innej niż wskazana w decyzji tego organu. Nie można żądać zwrotu kwot nienależnie pobranych świadczeń za okres dłuższy niż 12 miesięcy, jeżeli osoba pobierająca świadczenia zawiadomiła organ rentowy o zajściu okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, a mimo to świadczenia były jej nadal wypłacane, w pozostałych zaś wypadkach - za okres dłuższy niż 3 lata, z zastrzeżeniem ust. 5. Kwoty nienależnie pobranych świadczeń w związku z osiągnięciem przychodów, o których mowa w art. 104 ust. 1, podlegają zwrotowi za okres nie dłuższy niż 1 rok kalendarzowy poprzedzający rok, w którym wydano decyzję o rozliczeniu świadczenia, jeżeli osoba pobierająca to świadczenie powiadomiła organ rentowy o osiągnięciu przychodu, w pozostałych zaś przypadkach - za okres nie dłuższy niż 3 lata kalendarzowe poprzedzające rok wydania tej decyzji. Organ rentowy może odstąpić od żądania zwrotu kwot nienależnie pobranych świadczeń w całości lub w części, zmniejszyć wysokość potrąceń, ustaloną zgodnie z art. 140 ust. 4 pkt 1, lub zawiesić dokonywanie tych potrąceń na okres nie dłuższy niż 12 miesięcy, jeżeli zachodzą szczególnie uzasadnione okoliczności.

Zgodnie z art. 84 ust 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 121 ze zm.) osoba, która pobrała nienależne świadczenie z ubezpieczeń społecznych, jest obowiązana do jego zwrotu, wraz z odsetkami, w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego, z uwzględnieniem ust. 11.

W ocenie Sądu Okręgowego, dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy decydujące znaczenie mają pojęcia „uczęszczania do szkoły”, „nauki w szkole” czy też „kontynuowania nauki”.

Zgodnie z orzeczeniem Sądu Apelacyjnego w Lublinie, (III AUa 1467/05 OSA 2007/9/16) „ustalenie "uczęszczania do szkoły", czy "nauki w szkole" nie wymaga stwierdzenia systematycznej obecności w szkole. Możliwe jest przecież spełnianie obowiązku szkolnego bez uczestnictwa w zajęciach (art. 16 pkt 8 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty - Dz.U. nr 67 z 1996 r., poz. 329 z późn. zm.) oraz w szczególnym trybie nauki dorosłych, bez codziennej obecności (art. 68 ustawy o systemie oświaty). Istota uczenia sprowadza się wówczas do sprawdzania w trakcie egzaminów wiedzy nabytej w domu albo na zajęciach”.

Istotne jest także orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 24 listopada 2004 r. (I UK 3/04 OSNP 2005/8/116) zgodnie z którym, „(...) dla ustalenia obowiązku zwrotu nienależnie pobranego świadczenia, decydujące znaczenie ma świadomość i zamiar ubezpieczonego, który pobrał świadczenie w złej wierze (...)”.

Biorąc pod uwagę powyższe orzecznictwo, przy jego odniesieniu do postępowania M. W. w ocenie Sądu Okręgowego nie można uznać, że wnioskodawca nie pobierał nauki w spornym okresie od 01 lutego 2013 roku do 31 marca 2013 roku. Jednakże najistotniejsze jest to, że pomimo nie systematycznego uczęszczania na zjazdy zdał egzaminy i ukończył szkołę. W konsekwencji nie można uznać, że wnioskodawca miał zamiar uzyskać świadczenia pomimo braku nauki. Zatem nie można uznać, że za sporny okres od 01 lutego 2013 roku do 31 marca 2013 roku, zgodnie z powołanymi powyżej regulacjami prawnymi (art. 68 ustawy o emeryturach i rentach z FUS) nie przysługuje wnioskodawcy prawo do renty rodzinnej.

Natomiast przedkładając powyższe rozważania w odniesieniu do okresu od 01 września 2012 roku do 30 września 2012 roku w ocenie Sądu nie można uznać, że wnioskodawca pobierał naukę. W tym bowiem okresie nie uczestniczył w zajęciach i nie został promowany i następnie skreślony z listy słuchaczy. Odnosząc się do powołanego wyżej a podzielonego przez Sąd Okręgowy stanowiska Sądu Apelacyjnego w Lublinie wnioskodawca nie tylko nie uczestniczył w zajęciach ale i nie realizował obowiązku szkolnego w ogóle, gdyż został skreślony z listy uczniów.

Z uwagi na powyższe Sąd Okręgowy w Łodzi na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. z dnia 8 kwietnia 2015 roku i w punkcie 1 zwolnił wnioskodawcę z obowiązku zwrotu renty rodzinnej za okres od 1 lutego 2013 roku do 31 marca 2013 roku. Wobec cofnięcia wniosku co do okresu od 1 września 2014 roku do 30 kwietnia 2015 roku i wniosku o rozłożenie należności na raty orzeczono o umorzeniu postępowania w zakresie zwrotu renty rodzinnej za okres od 1 września 2014 roku do 30 kwietnia 2015 roku i wniosek o rozłożenie należności na raty przekazano do rozpoznania Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł..

Reasumując, zebrany w sprawie materiał dowodowy nie daje podstaw do zmiany zaskarżonej decyzji co do okresu od 01.09.2012 roku do 30.09.2012 roku i Sąd Okręgowy w Łodzi na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie w pozostałej części.

ZARZĄDZENIE

- odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć organowi rentowemu